

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Ondřeje Mrákoty, soudce Zdeňka Kühna a soudkyně Michaely Bejčkové v právní věci žalobce: **D. M.**, zastoupen advokátem Mgr. Petrem Václavkem, Opletalova 25, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 4. 2020, čj. OAM 953/ZA-ZA11-ZA13-2019, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 12. 10. 2022, čj. 16 Az 21/2020-85,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 8. 4. 2020 neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12 až 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

[2] Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu k městskému soudu.

[3] Městský soud usnesením ze dne 26. 1. 2022 výrokem I rozhodl o pokračování v řízení (řízení o žalobě městský soud přerušil usnesením ze dne 7. 12. 2020, neboť chtěl vyčkat na rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany bratra žalobce), výrokem II zamítl návrh na ustanovení zástupce a výrokem III vyzval žalobce k doplnění žaloby ve lhůtě 7 dnů.

[4] Následně městský soud usnesením ze dne 22. 2. 2022 žalobu odmítl, neboť žalobce ve stanovené lhůtě nedoplnil žalobu.

[5] Proti těmto dvěma usnesením městského soudu podal žalobce kasační stížnost, o které NSS rozhodl rozsudkem ze dne 22. 6. 2022, čj. 10 As 163/2022-20, tak, že výrokem I spojil řízení o kasačních stížnostech proti zmíněným dvěma usnesením městského soudu, výrokem II usnesení městského soudu ze dne 22. 2. 2022 zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, výrokem III kasační stížnost proti výrokům I a III usnesení městského soudu ze dne 26. 1. 2022 odmítl, a výrokem IV kasační stížnost proti výroku II usnesení městského soudu ze dne 26. 1. 2022 zamítl.

[6] NSS dospěl k závěru, že městský soud pochybil při doručování obou těchto usnesení stěžovateli, neboť je doručoval na nesprávnou adresu, a tudíž nemohly nastat účinky fikce doručení. NSS rovněž uvedl, že s oběma usneseními se stěžovatel seznámil až dne 19. 5. 2022. NSS proto zrušil rozhodnutí o odmítnutí žaloby, neboť městský soud žalobu odmítl dříve, než bylo rozhodnuto o kasační stížnosti proti usnesení o zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce. To mohlo mít zásadní vliv na zákonnost rozhodnutí o odmítnutí žaloby (usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 25. 5. 2021, čj. Ars 3/2019-43). NSS ovšem zdůraznil, že městský soud svým chybným postupem též zapříčinil, že v době, kdy byla obě napadená usnesení doručena, nebylo doplnění žaloby již možné, neboť řízení bylo pravomocně skončeno (žaloba odmítnuta). Za této situace nemohla mít podle NSS výzva k doplnění žaloby žádné účinky. NSS proto s ohledem na specifickou procesní situaci, která vznikla v důsledku postupu městského soudu, uložil městskému soudu, aby v dalším řízení opětovně vyzval žalobce k doplnění žaloby, a to bez ohledu na zákonnou lhůtu k podání žaloby.

[7] Žalobce byl v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátkou JUDr. Anitou Pešulovou. Dne 22. 6. 2022 (tj. ve shodný den, kdy NSS o věcech rozhodl) oznámil advokát Mgr. Petr Václavek, že převzal právní zastoupení žalobce. NSS mu dne 27. 6. 2022 sdělil, že ve věci rozhodl dne 22. 6. 2022 a rozsudek byl zaslán tehdejší zástupkyni žalobce již ve 14:24:15 hod (oznámení od Mgr. Václavka o převzetí zastoupení bylo odesláno později, tj. 22. 6. 2022 v 15:19:25 hod, doručeno bylo soudu téhož dne ve shodný čas). Současně NSS Mgr. Petru Václavkovi zaslal rozsudek ze dne 22. 6. 2022.

[8] Městský soud v dalším řízení vyzval usnesením ze dne 20. 7. 2022 žalobce prostřednictvím zástupkyně JUDr. Anity Pešulové k doplnění žaloby ve lhůtě 20 dnů. Ta ve stanovené lhůtě žalobu dne 9. 8. 2022 doplnila. Následně dne 14. 9. 2022 městskému soudu zaslal zástupce žalobce Mgr. Václavek sdělení o převzetí právního zastoupení včetně příslušné plné moci. Městský soud mu sdělil, že o jeho zastoupení žalobce nevěděl, a proto jednal s JUDr. Anitou Pešulovou. Přestože žaloba byla již doplněna, vyzval městský soud žalobce prostřednictvím jeho současného zástupce Mgr. Václavka k doplnění žaloby usnesením ze dne 21. 9. 2022, a to ve lhůtě 5 dnů. Žalobce prostřednictvím nového zástupce žalobu ve stanovené lhůtě doplnil.

[9] Městský soud poté žalobu zamítl rozsudkem, který je specifikován v záhlaví.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

pokračování

[10] Žalobce (stěžovatel) napadl rozsudek městského soudu kasační stížností. Stěžovatel namítl, že městský soud nerespektoval závazný právní názor NSS a opět písemnosti nesprávně doručoval. Napadený rozsudek považuje rovněž za nepřezkoumatelný a nezákonný, neboť městský soud nesprávně zjistil skutkový stav a věc po právní stránce nesprávně posoudil.

[11] Konkrétně stěžovatel namítl, že městský soud nedostal povinnosti, která mu vyplývá z čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“), neboť nevycházel ze skutkového stavu, který tu byl v době rozhodování soudu. Stěžovatel v tomto kontextu namítl, že v době od vydání správního rozhodnutí o mezinárodní ochraně se situace v zemi jeho původu drasticky změnila. Konkrétně se jedná o průběh války mezi Arménií a Ázerbájdžánem, což rozvedl. Tyto skutečnosti nemohl bez své viny tvrdit ani doložit. Městský soud si však k aktuálnímu posouzení skutkového stavu vystačil s mnohdy letitými informacemi a ve vztahu ke skutečně aktuálním (2022) informacím pouze shromáždil informace z internetových článků. Podle stěžovatele kvalita informací ve smyslu čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice podstatně přesahuje zájmy stěžovatele, a proto je jeho kasační stížnost přijatelná. Stěžovatel namítl, že v zemi původu nechce vykonávat vojenskou službu.

[12] Podle stěžovatele městský soud též nesprávně procesně postupoval, pokud v dalším řízení nejprve jednal s předchozí zástupkyní stěžovatele. Současný zástupce stěžovatele zastoupení převzal již dne 17. 6. 2022, o čemž svědčí plná moc, což prokázal již NSS. Rozhodná v této souvislosti byla komunikace mezi soudy. Stěžovatel rovněž namítl, že poskytnutá lhůta 5 dnů k doplnění žaloby byla nepřiměřeně krátká, přičemž mu navíc městským soudem nebylo umožněno nahlédnout do spisu (nejbližší možný termín byl až za 10 dnů, tedy po uplynutí lhůty k doplnění žaloby).

[13] Stěžovatel navrhl, aby NSS napadený rozsudek zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

[14] Žalovaný ponechal posouzení procesních otázek na NSS. Podle jeho názoru městský soud procesně nepochybil. Upozornil rovněž na to, že hrozba účasti v boji ve vojenském konfliktu nezakládá sama o sobě důvod pro udělení mezinárodní ochrany, a to ani pro případ eskalace konfliktu. Podle žalovaného je kasační stížnost nedůvodná. Pokud soud dospěl ke shodným závěrům jako správní orgán, nebyl jeho postup v rozporu s judikaturou NSS. Žalovaný se domnívá, že napadený rozsudek není nepřezkoumatelný.

[15] Žalovaný navrhl, aby NSS kasační stížnost zamítl, resp. odmítl pro nepřijatelnost.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[16] Kasační stížnost je včasná a přípustná.

[17] NSS se dále zabýval podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, neboť v posuzovaném případě před městským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce (§ 104a odst. 1 ve spojení s § 31 odst. 2 s. ř. s.). Kasační stížnost je přijatelná tehdy, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Dle ustálené judikatury (usnesení ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, usnesení ze dne 16. 6. 2021, čj. 9 As 83/2021-28, č. 4219/2021 Sb. NSS, body 11, 12) bude kasační stížnost přijatelná mj. tehdy, pokud by mohlo být v rozhodnutí či procesním postupu krajského (resp. městského) soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Protože takovéto pochybení v rozhodnutí (resp. procesním postupu) městského soudu nelze v projednávané věci s ohledem na povahu a zdůvodnění kasačních námitek a komplikovanou procesní historii této věci vyloučit, dospěl NSS k závěru, že kasační stížnost je přijatelná.

[18] Stěžovatel namítl nedostatky postupu městského soudu při výzvě k doplnění žaloby, neboť městský soud nekomunikoval se správným zástupcem stěžovatele.

[19] V projednávané věci nastala situace, v níž nové zastoupení advokátem Mgr. Václavkem stěžovatel oznámil a doložil NSS v řízení o kasační stížnosti v době, kdy bylo řízení o kasační stížnosti nepravomocně skončeno. Následně byl spis městského soudu vrácen tomuto soudu k dalšímu řízení, avšak bez oznámení o novém zastoupení a bez příslušné plné moci. Městský soud tedy zaslal výzvu k doplnění žaloby původní zástupkyni stěžovatele. Městskému soudu tento postup nelze vytýkat, protože v rozhodné době nevěděl o novém zastoupení stěžovatele (srov. § 28 odst. 2 a 3 o. s. ř. a rozsudek NSS ze dne 29. 1. 2014, čj. 1 As 152/2013-32, či usnesení NS ze dne 15. 3. 2001, sp. zn. 21 Cdo 1094/2000).

[20] Ve chvíli, kdy městskému soudu nový zástupce stěžovatele Mgr. Václavek doložil své zastoupení, městský soud stěžovatele znovu vyzval prostřednictvím jmenovaného advokáta k doplnění žaloby ve lhůtě 5 dnů. Stěžovatel však nyní namítá, že lhůta, kterou mu městský soud stanovil k doplnění žaloby, byla příliš krátká.

[21] Stěžovatel s odkazem na judikaturu NSS a komentářovou literaturu považuje za přiměřenou lhůtu dvoutýdenní či patnáctidenní lhůtu k doplnění žaloby. Stěžovatel v této souvislosti odkazuje zejména na rozsudek NSS ze dne 18. 12. 2003, čj. 5 Azs 34/2003-42, v němž NSS v daném konkrétním případě považoval k doplnění žaloby za přiměřenou lhůtu dva týdny. Je ovšem nezbytné zdůraznit, že NSS v citovaném rozsudku formuloval též závěr, podle něhož délka lhůty k opravě nebo odstranění vad podání podle § 37 odst. 5 s. ř. s. musí být přiměřená okolnostem konkrétního případu, tj. aby v ní podatel mohl vady podání odstranit nebo opravit. Lhůtu dvou týdnů k doplnění podání NSS v odkazované věci nestanovil kategoricky pro každý případ, ale vycházel ze specifických okolností dané věci.

[22] V nyní projednávané věci vyzval městský soud stěžovatele prostřednictvím původní zástupkyně stěžovatele JUDr. Pešulové k doplnění žaloby ve lhůtě 20 dnů. Ve chvíli, kdy se městský soud dozvěděl o novém zastoupení stěžovatele a zjistil současně také to, že nové zastoupení stěžovatel doložil již v řízení o kasační stížnosti, postupoval městský soud nepochybně správně, pokud vyzval stěžovatele prostřednictvím nového zástupce stěžovatele Mgr. Václavka k doplnění žaloby.

pokračování

[23] Relativně krátká lhůta 5 dnů k doplnění žaloby, kterou mu městský soud stanovil, je jistě, jak uvádí stěžovatel, lhůtou „šibeniční“. To ale nemusí také nutně znamenat, že se jedná o lhůtu nepřiměřenou okolnostem této věci. Nelze totiž přehlédnout, že v této věci činí lhůta k podání žaloby ve smyslu § 32 odst. 1 zákona o azylu pouhých 15 dnů. Napadené rozhodnutí žalovaného bylo stěžovateli doručeno již dne 15. 5. 2021 a neúplná žaloba byla podána dne 23. 5. 2021. Usnesením městského soudu ze dne 26. 1. 2022 byl stěžovatel vyzván k doplnění žaloby ve lhůtě 7 dnů, tj. do konce 15 denní lhůty k jejímu podání. Přes výše uvedené procesní peripetie o tomto usnesení stěžovatel věděl nejméně od 19. 5. 2022 (bod 6 tohoto rozsudku), přičemž si již v době podání blanketní žaloby, jak plyne z jejího obsahu, byl vědom skutečnosti, že žaloba neobsahuje podstatné náležitosti. Možnost doplnění žaloby i po uplynutí zákonné lhůty k jejímu podání byla vyslovena NSS v rušícím rozsudku ze dne 22. 6. 2022, který byl i novému zástupci stěžovatele zaslán dne 27. 6. 2022. S přihlédnutím ke všem těmto specifickým okolnostem se NSS jeví 5 denní lhůta stanovená městským soudem jako hraniční, ale dostatečná. Stěžovatel totiž po dobu více než jednoho roku (od podání žaloby) věděl, že jeho žaloba neobsahuje všechny podstatné náležitosti a před doplněním žaloby novým zástupcem Mgr. Václavkem byla žaloba doplněna JUDr. Pešulovou. Nejpodstatnější však je, že i nový zástupce stěžovatele žalobu ve lhůtě stanovené městským soudem řádně doplnil, a to způsobem, který je nejen vysoce kvalifikovaný, ale svědčí též o podrobné znalosti věci. Ostatně ani sám stěžovatel - jeho zástupce v doplnění žaloby neuvedl ani zmínku o tom, že neměl dostatek času či možností ke kvalifikovanému podání doplnění žaloby. To nebylo z jeho strany uvedeno ani u jednání městského soudu, přestože ihned v úvodu tohoto jednání soudce, který věc projednával, právě na již popsané problémy se změnou v osobě zástupce poukázal. Nic přitom stěžovateli - jeho zástupci nebránilo nejpozději při tomto jednání namítnout právě krátkost lhůty k doplnění žaloby, nemožnost nahlédnutí do soudního spisu apod. Zástupce stěžovatele však nic takového neučinil a v dalším průběhu jednání ani nenaznačil, že by nastalá procesní situace nějak ovlivnila možnost hájení práv stěžovatele. Zástupce stěžovatele byl naopak na jednání zjevně připraven a prezentoval argumenty, které se týkaly aktuální situace v Arménii. Za tohoto stavu nepovažuje NSS řízení před krajským soudem za vadné, jak stěžovatel namítá.

[24] V neposlední řadě je ovšem třeba v této souvislosti zdůraznit, že i kdyby se městský soud opravdu dopustil při stanovení dané lhůty k doplnění žaloby pochybení, nemělo by to s ohledem na formulaci kasačních námitek samo o sobě vliv na zákonnost jeho rozsudku. V kasační stížnosti totiž stěžovatel nenamítá, čím konkrétně byla zkrácena jeho práva právě tím, že mu městský soud stanovil příliš krátkou lhůtu k doplnění žaloby a neměl možnost nahlédnout do spisu. Neuvádí např. jaké konkrétní argumenty nemohl uplatnit, jaké důkazy nemohl označit či předložit apod.

[25] Další stěžovatelova námitka se týkala použití čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice, podle kterého žadatel o mezinárodní ochranu musí mít k dispozici účinný opravný prostředek, tzn., alespoň v řízeních o opravném prostředku u soudu prvního stupně se mu musí dostat posouzení jak skutkové, tak právní stránky věci, jež je úplné a *ex nunc* (tj. podle stavu ke dni rozhodnutí soudu) [rozsudky NSS ze dne 10. 8. 2017, čj. 1 Azs 194/2017-30, ze dne 15. 1. 2016, čj. 5 Azs 20/2015-35, nebo ze dne 26. 11. 2015, čj. 10 Azs 194/2015-32]. Městský soud postupoval v souladu s těmito závěry. Vzhledem k tomu, že v zemi původu stěžovatele proběhly od doby rozhodnutí významné události

(vyostření konfliktu mezi Arménií a Ázerbájdžánem v září až listopadu 2020), městský soud podrobně posoudil aktuální situaci v Arménii ke dni svého rozhodnutí. V bodech 39 až 43 napadeného rozsudku městský soud popsal, z jakých zpráv o zemi původu vycházel. Z výčtu zpráv o zemi původu je zřejmé, že městský soud nevycházel pouze z internetových článků, jak předestírá stěžovatel v kasační stížnosti, ani ze zastaralých zpráv o zemi původu, neboť vycházel rovněž ze zpráv o zemi původu, které pocházely např. z roku 2021 či 2022. Městský soud uzavřel, že v období od rozhodnutí žalovaného se vyostřil konflikt mezi Ázerbájdžánem a Arménií (září - listopad 2020). Podotkl, že mezi zeměmi dochází neustále k oslabování a vyostřování konfliktu a jeho další pokračování lze očekávat i v budoucnosti. Současná situace v zemi původu stěžovatele však není natolik rozdílná od situace, kdy rozhodoval žalovaný, aby tyto odlišnosti založily důvod pro nové posouzení věci. Pokud stěžovatel v kasační stížnosti hovoří o válečném konfliktu, odkazuje právě na kritickou dobu září - listopad 2020. Městský soud posuzoval věc až v době, kdy se vyostření konfliktu v zemi původu stěžovatele naopak již do jisté míry uklidnilo. To stěžovatel v kasační stížnosti nezohlednil. Městský soud se tak podle názoru NSS dostatečně vypořádal s povinnostmi, které vyplývají z čl. 43 procedurální směrnice, přičemž NSS v podrobnostech na odůvodnění jeho rozsudku v tomto směru odkazuje. S ohledem na uvedené nemůže obstat, ani kasační námitka, v níž stěžovatel namítá nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku, neboť se městský soud nedostatečně vypořádal s aktuální situací.

[26] Závěrem NSS dodává, že stěžovatel jako důvod pro udělení mezinárodní ochrany uváděl, že nechce nastoupit na vojenskou službu. Otázkou, zda je povinná vojenská služba relevantní okolností pro udělení mezinárodní ochrany, se ovšem NSS v minulosti zabýval mnohokrát. Dospěl přitom k závěru, že vojenská služba je legitimním požadavkem každého státu kladeným na jeho občany (např. viz usnesení ze dne 15. 10. 2020, čj. 2 Azs 17/2020-16, bod 12, a další judikaturu v něm uvedenou). V tomto směru lze též v podrobnostech odkázat na rozbor této problematiky, který provedl v napadeném rozsudku městský soud.

IV. Závěr a náklady řízení

[27] Ze všech uvedených důvodů dospěl NSS k závěru, že kasační stížnost stěžovatele není důvodná, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[28] Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.); žalovanému nevznikly v tomto řízení náklady nad rámec jeho běžné činnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 20. března 2023

Ondřej Mrákota
předseda senátu

pokračování

10 A_{zs} 318/2022 - 60